

Schaap en does

Dit is Rømme. Rømmegrøt. Vernoemd naar een Noors gerecht dat mensen eten als ze lange bergtochten gaan maken. Een pap met veel room en bloem, zwaar als beton en toch lekker. Het wordt gegeten met kaneel, kardemom en suiker, klontje boter erop en een glas aardbeienlimonade ernaast. Maar verder is Rømme gewoon een Nederlandse schapendoes met een flinke overbeet. Geen nestjes met haar. Dat hindert niet. Rømme heeft een andere hobby.

Op onderstaande foto zie je Rømme die bezig is met het hoeden van schapen. De kudde bestaat uit 200 Drentse en Veluwe heideschapen. Het is warm, de schapen liggen te herkauwen en Rømme houdt ze in de gaten.

Rømme is een kleine does, 43 cm max, en de schapen zijn groot, dus ik vind haar best dapper. Rømmes voorganger Polle heeft ooit bij de schapendoesvereniging een schapendrijf-aanlegtest gedaan en slaagde daarvoor met vlag en wimpel. Ze was zelfs zo gefocussed dat ik even bang was een vuur in haar ontstoken te

hebben dat voor problemen zou gaan zorgen. Op Texel, waar we wonen, zijn overal heel veel schapen. Gelukkig wist ze uit zichzelf het onderscheid te maken tussen *achter het hek* en *los*. Dat voorkwam een hoop ellende, want een schapenboer(in) zit niet te wachten op een hond in de kudde. Een aantal keer per jaar gebeurt dat wel op Texel, vaak met dode, gewonde of te water geraakte schapen tot gevolg.

Hondeneigenaren hebben geen idee wat een loslopende hond in een kudde voor leed kan aanrichten. Daar wilde ik geen bijdrage aan leveren. Maar Polle liet ze met rust, ze keek er zelfs niet naar om. Dat was anders toen we in Noorwegen verrast werden door drie schapen die ineens voor onze open camperdeur stonden (in Noorwegen lopen schapen los in de bergen in de zomer). Polle vloog naar buiten, racete achter de schapen aan en verdween over de weg achter een heuvel. Ik dacht: die zie ik nooit meer terug. Want de schapen konden hard lopen en het landschap was eindeloos. In draf rende ik achter het viertal aan. Net om de bocht stonden ze. De schapen op twee vierkante meter tegen elkaar aan, Polle

op twee meter afstand, ogen vast op de schapen, geen millimeter ruimte kregen ze van haar, dan was ze er als de kippen bij. En ik roepen en roepen zonder enig contact te kunnen maken met haar, ik bestond gewoon niet. Het was Polle, en de schapen. Punt. Ik heb haar opgetild en naar de camper teruggedragen, omdat haar kompas maar een richting op stond: naar die schapen en ze dan keurig bij elkaar houden.

Polle kon drijven en hoeden, en ze deed het helemaal uit zichzelf, hoefde er niets voor te leren. Ze gebruikte haar grootte (47 cm) en haar stem, was zelfverzekerd en sterk. Rømme is anders. Rømme is meer een meisjesdoesje. Klein, eigenwijs, weet het altijd beter dan ik. De aanleg zoals Polle die had heeft ze niet, niet zo intens. Dat maakt het ook makkelijker om met haar te werken. Want terwijl Polle onaanspreekbaar werd, wil Rømme nog wel eens kijken en luisteren als haar wat gevraagd wordt. Ze staat haar vrouwtje.

Om te kunnen hoeden en lopen met de schapen moet ze nogal eens door heide, duinroos en braam, allerlei spul dat in haar vacht blijft haken en dat haar hindert bij het hoeden. Ik heb al eens midden op een weg gestaan met een hond waar de stekeltakken in haar vacht waren gedraaid en een kudde die alle kanten uit ging. Daarom heb ik haar, morrend, en geheel tegen mijn principes in, geknipt. Niet te kort, de ondervacht zit er nog lekker op, maar wat een verschil! Nu kan ze ook door doeshoge struiken klauteren zonder meteen een stekelvarken te worden of vast te

blijven zitten.

Hoe het zo gekomen is? Op een dag kwam er een nieuwe cursist behendigheid bij Hondenclub Texel in de les: Daphne, met Silke, een bordercollie. Schaapsherder van beroep. Of ik eens mee

mocht vroeg ik, omdat ik wel eens wilde weten of Rømme aanleg heeft, en een hele kudde, dat trekt. Het mocht. We liepen mee met een koppeltje op Texel, we liepen mee van Katwijk naar Noordwijk. En we vonden het leuk. Terwijl Rømme normaal gesproken elk schapenkeuteltje dat ze kan vinden opeet, had ze daar ineens geen tijd voor, er was werk aan de winkel. Alleen tijdens pauzes, ja, dan luste ze er wel pap van. De eerste keren dat ze met (een deel van) kudde *De vrolijke schapen* mee mocht lopen, liep ze achter de kudde, aan een lange lijn. Anders gaf ze te veel druk en werkte ze te dicht op de schapen. Of ze splitste per ongeluk de kudde en dan moesten de honden van de herderin weer orde op zaken stellen. Toen de kudde van Katwijk naar Noordwijk wandelde, liep Rømme op de boulevard van Noordwijk heel stoer aan de zijkant van de kudde, om de schapen op de stoep te houden. En dat deed ze best aardig. Want hoewel ze zelf niet zo goed wist wat er gebeurde, reageerde de kudde wel goed op haar. En daar leert ze dan weer van.

Rømme werkt rustig, blaft nooit. Ze is niet bang voor grote stampende oaien met lammetjes. Tegenwoordig werkt ze los, of los met een lange lijn achter zich aan zodat ik in kan grijpen als het nodig is. Ze heeft het nu in de gaten als er schapen achterblijven. Dan wacht ze uit zichzelf, of ik zeg haar dat ze ze moet halen, wat ze dan niet doet. Het is en blijft een leerproces. Dus dat doen we dan samen. Vaak heeft ze zelf niet in de gaten wat ze doet, maar omdat de kudde honden gewend is, komt ze er meestal toch goed mee weg.

Ik bedacht dat we wel eens wat lessen konden nemen, om een aantal vaardigheden specifiek te leren. Dus stond ik op een winderige dag op een trainingsveld in de buurt van Wognum. Rømme stond in een omheinde cirkel, met drie schapen. Ze keek niet op of om, at schapenkeutels en wilde niet werken. Wat ik ook deed, die drie schapen? *Boeiuh...* De instructrice deed haar best, maar geen enkele truc hielp. Rømme at rustig door. We reden naar huis met het predikaat *Ongeschikt om met schapen te werken*. Maar hoe zat dat dan met mijn doesje en die schapen? Mijn herderin had een leuke theorie. Ze opperde dat de lessen vooral gericht zijn op borders en hoe die werken. Bordercollies zijn gefokt om schapen op te halen (uit de bergen in Ierland). Een does is gefokt om samen met de herder te hoeden, voor de kudde te zorgen. Dat is iets heel anders. Wie weet, ze zou best eens gelijk kunnen hebben. Of misschien

dacht Rømme gewoon dat die drie schapen al in hun heining stonden. Einde oefening. Tijd om te eten.

Hoe dan ook, Rømme hoeft dus geen lessen te volgen. We werken liever lekker met de vrolijke schapen op Texel en soms aan de overkant (vaste wal). Soms halen we zelfstandig een uitgebroken kudde terug, of brengen een (kleine) kudde naar een nieuw onderkomen. Dat is nog best spannend. We helpen nieuwe vakken te zetten, of oude herstellen. We leren hoe de stroom aan en uit moet. We leren van alles over schapen. En op een dag vinden we, bij controle van de kudde in De Dennen, een pasgeboren lammetje, rillend, broodmager en moederziel alleen in de regen. Dat hele kleine rillende lijfje onder mijn jas. Verstoten door zijn moeder, terwijl zijn broer lekker stond te slobberen. Nu heet hij Bertje, is grootgegroeid en gezond en bijna klaar voor het grote leven in de kudde. En Rømme en ik? We mogen mee. Dat is een geweldig avontuur. Daar hebben we wel wat afgeknipte haren voor over.

Resi Kompier
Texel, 20 augustus 2020

Foto 1 Rømme(grøt)

Foto 2 Rømme met Drentse en Veluwe heideschapen

Foto 3 Heideschapen in de Texelse duinen

Foto 4 Rømme tijdens haar eerste schapenwandeltocht

Foto 5 Rømme met Daphne, de herderin van De Vrolijke Schapen

Foto's: Resi Kompier